

پنجشنبه ۱۰ اپریل ۲۰۲۵

مترجم: فریده نوری

گسترش دولت اسلامی خراسان

قسمت - ۱

منبع: محقق و افغانستان شناس Antonio Guistozzi

حمایت از دولت اسلامی خراسان در ابتدا از طرف جامعه محدود، اما محبوبیت آنها در بین سازمان های جهادی در بین سالهای ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ کافی بود تا بطور قابل ملاحظه گسترش یابد. این گسترش دیجیتالی است هم از نقطه نظر اعضا، هم از نظر جغرافیایی، و هم از نظر سیاسی. دولت اسلامی خراسان اکثر سازمان های جهادی را در آغوش خود جذب نموده است، باوجودیکه در اکثر موارد دارای تشکیلات کوچک می باشند، اما با یک بُعد وسیع با اکثر سازمان های تثبیت شده روابط برقرار نموده اند.

رشد و گسترش دولت اسلامی یا داعش در خراسان:

رشد عمومی:

از نظر عمومی هیچ منبع رسمی یک ارزیابی کلی از تعداد و رشد این تشکیلات ننموده است. در اوج عملیات داعش یا دولت اسلامی خراسان در شرق افغانستان، منابع محلی تعداد شان را از سه تا پنج هزار در این منطقه تخمین نمودند.

در اواسط سال ۲۰۱۶ منابع امریکایی تعداد مجموعی داعش خراسان را به ۳۵۰۰ ارزیابی نموده است که از آن جمله ۱۵۰۰ نفر شان جنگجو تخمین شده بودند. به نظر می رسد که در این ارزیابی تعداد شان، حتی در افغانستان نسبتاً کم تخمین شده است.

در ارزیابی خود غرب، دولت اسلامی را در دسامبر ۲۰۱۶ از نظر تعداد واقعی افراد بسیار کم تخمین نموده است:

دولت اسلامی خراسان در دو تا سه ولسوالی در جنوب ننگرهار مانند ولسوالی اچین، ده بالا و غیره حضور دارند. ما حضور بسیار کوچک شان را در کنر نیز مشاهده نموده ایم. ما فکر نمی کنیم که

آن ها سعی و تلاش به گسترش دارند، ما به این فکر هستیم که آن ها تلاش برای زنده ماندن خود دارند. سرویس های امنیتی افغان و حملات ضد تروریستی امریکایی ها در ولسوالی های جنوب ننگرهار بالای شان فشار آورده است. ما فکر می کنیم که آنها متوجه اند که یک مکان جدید برای خود جستجو نمایند و به این دلیل فکر می شود که یک جای کوچک در کنر نیز برای خود جستجو کرده اند، و فکر می شود که احتمالاً حضور داعش خراسان در افغانستان از هزار عضو تجاوز نمی کند.

سرویس های استخباراتی منطقه به طور قابل ملاحظه از این برآورد فاصله دارند، روس ها و ایرانی ها علیه استخبارات منطقه به تبلیغات شان طوری ادامه می دهند که گویا استخبارات منطقه نه تنها اقدام بر علیه داعش خراسان نمی کنند، بلکه بعضی اوقات آنرا به همکاری با دولت اسلامی خراسان و متهم به توطئه علیه قدرت های رقیب می کنند.

ممکن است این اتهامات جنبه تبلیغاتی داشته باشد، اما یک منبع طالبان می گوید که اولاً ایرانی ها و در اخیر سال ۲۰۱۵ روس ها جداً از پیشرفت دولت اسلامی خراسان نگران بودند. زیرا اطلاعات آن ها نشان می دهد که این گروه به صورت سریع در حال گسترش می باشند.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران از مدت زیادی با طالبان روابط داشته، اما نظر به منابع طالبان از اوایل سال ۲۰۱۶ ایرانی ها بالای شان فشار وارد نمودند که بالای دولت اسلامی خراسان تمرکز نمایند.

بدین منوال روسیه نیز در اواخر سال ۲۰۱۵ بالای طالبان فشار وارد نمودند و دیپلمات های روسی بصورت علنی شروع به تعاملات دیپلماتیک با طالبان نمودند، حتی گفته می شود که برای مبارزه با دولت اسلامی یا داعش اولاً در شرق افغانستان و بعداً در شمال افغانستان به قرار منابع طالبان به آن ها پیشنهاد پول و اسلحه نمودند. منابع طالبان بعد از اصرار مداوم و تماس های دیپلماتیک و نظامی روسیه، از یک حمله تهاجمی علیه دولت اسلامی در شمال افغانستان گزارش می دهد.

در شش ماه اخیر سال ۲۰۱۶ مقامات پاکستانی نیز نگران اهداف و گسترش داعش خراسان گردید، و در همان سال سرویس استخباراتی پاکستانی ها موفق با دریافت ارتباطات بین جهادی های غیر قانونی پاکستان با دولت اسلامی خراسان گردیدند و در همین سال ۲۰۱۵ پاکستانی به اتهام همکاری با دولت اسلامی خراسان دستگیر گردیدند.

در اوایل سال ۲۰۱۷، دولت هند نیز دولت اسلامی خراسان را یک تهدیدی جدی برای افغانستان خواند. در جنوری سال ۲۰۱۸ یک منبع سپاه پاسداران ایران، تعداد اعضای دولت اسلامی خراسان

را در پاکستان به سه هزار و در افغانستان به هشت الی هشت هزار و پنجصد نفر تخمین نمود. در حالیکه سرویس استخبارات پاکستان تعداد اعضای دولت اسلامی خراسان را در افغانستان به پنج تا شش هزار و در پاکستان به دو هزار تخمین نموده بود.

یک مامور ریاست امنیت ملی افغانستان به نام حکمت الله اعظمی، در ماه جون سال ۲۰۱۶ تعداد جنگجویان داعش خراسان را در افغانستان به ۴۵۰۰ - ۵۰۰۰ تخمین کرده بود.

هیچ یک از مصاحبه کنندگان در مورد موجودیت تعداد اعضای داعش در ایران، آسیای میانه و هند معلومات موثق داده نتوانستند، فلذا گفته می توانیم که در این ممالک حضور شان مخفی می باشد. از طرف دیگر تحریک طالبان پاکستان و طالبان افغان ادعا دارند که هزاران عضو شان را توسط داعش خراسان از دست داده اند.

اطلاعات ایکه در جنوری سال ۲۰۱۶ توسط دولت اسلامی داده شده است تعداد مجموعی اعضای فعال و معاش دار شان را در خراسان، حدود ۹۸۰۰ نفر تخمین کرده است، که نشان می دهد که سپاه پاسداران تعداد را زیاد نشان داده و پاکستانی ها کم، در حالیکه ارقام داده شده توسط سرویس امنیتی افغانستان نزدیک به حقیقت می باشد.

منابع مربوط به دولت اسلامی خراسان نشان دهنده این بود که بلند رفتن اعضای دولت اسلامی خراسان تا شروع سال (شش ماه اول) ۲۰۱۶ سیر صعودی داشته و در شش ماه بعد از آن به رکود مواجه گردید. به طور محرمانه دو منبع استخباراتی افغانستان در جنوری سال ۲۰۱۶ با رشد دولت اسلامی خراسان موافق بودند و اظهار داشتند که اگر به همین طور به رشد شان ادامه بدهند می توانند به زودی جاگزین طالبان شوند و به یک نیروی مهم در آسیای میانه تبدیل شوند.

در سال ۲۰۱۴ اعضای آینده دولت اسلامی خراسان کنترل پایگاه های که برای اعضای القاعده پیش بینی شده بود را به دست گرفتند و بعد از آن در سال ۲۰۱۵ شروع به ایجاد پایگاه های جدید نمودند. فلذا اعلان ولایت خراسان در سه ماه اول سال ۲۰۱۵ یک تشریفات ساده نبود بعد از ماه جون پایگاه های زیادی در پاکستان ایجاد نمودند که تعداد شان به هشت پایگاه می رسید.

تقسیم و توزیع جغرافیائی:

بر علاوه ادعای افزایش تعداد اعضا، داعش خراسان ادعای گسترش از نظر جغرافیایی را نیز دارند. در جون ۲۰۱۵ ادعا نمودند که در ۱۷ ولایت حضور دارند، در جنوری ۲۰۱۶ ادعا نمودند که در بیست ولایت حضور دارند. عین منبع می گوید که به غیر از جمع شدن نیرو های شان در ننگرهار، جاییکه درگیری با طالبان آغاز شد، نیرو های دولت اسلامی خراسان پراکنده بودند.

در ماه جنوری سال ۲۰۱۶ منابع ریاست امنیت ملی افغانستان تخمین نمودند که نیرو های دولت اسلامی در بیست و پنج ولسوالی، زیادتین در ننگرهار، زابل، هرات، فراه، هلمند، نیمروز، پکتیکا، بدخشان، قندوز، بغلان، فاریاب و لغمان حضور دارند.

قراریکه قبلاً ذکر شد تائید اطلاعات در مورد حضور داعش در ایران و آسیای میانه دشوار است زیرا مقامات ایرانی همیشه ادعا می کنند که گروه های چریکی داعش را کشف و از بین برده اند. اما چنین به نظر می رسد که اقلاً دو مسیر نفوذ جداگانه، یکی از طریق کردستان که به دولت اسلامی خراسان ارتباط ندارد و دیگری از طریق بلوچستان که به آن مرتبط است. دولت اسلامی خراسان تنها چند صد بلوچ ایرانی در صفوف خود دارد و این افراد بین ایران و پاکستان تقسیم شده اند و بعید است که تعداد شان در سیستان از دو صد تا سه صد نفر زیادتیر باشد. حمله بر پارلمان ایران و آرامگاه خمینی در هفتم جون سال ۲۰۱۷ نشان دهنده این است که توانایی داعش در ایران منحصر به سیستان نمی باشد. قرار یک منبع از داخل دولت اسلامی خراسان - ایران، این گروه از سه گروپ مجزا تشکیل شده اند.

- حرکت بلوچ برای خلافت

- شاخه یا شعبه ایران خراسان

- جنبش اسلامی آذربائیجان غربی

تعداد مجموعی این گروه ها به هشت صد عضو می رسد که زیادتیر از نصف شان بلوچ ها و بقیه بیشتر گُرد ها هستند و در بین شان عرب، فارسی زبان و آذری نیز موجود است و مربوط به اقلیت سنی مذهب اند. حوالی دو صد جنگجوی خارجی از این ها حمایت می کنند.

دولت اسلامی خراسان در ایران، در شروع توسط ابو حفص البلوچی اداره می شد و بعداً جایگزینش شیخ حمزه ریگی یکی از اعضای سابق جند الله که در سوریه مبارزه می کرد، گردید.

قرار این منبع دولت اسلامی خراسان در ایران که در سال ۲۰۱۶ تعداد شان به سه صد نفر تخمین می شد از برکت رسیدن بودجه فراوان بسیار رشد سریع نمود، اما در سال ۲۰۱۷ در اثر لغو حمایت قطر آسیب دید، باوجودیکه بودجه آن را عربستان سعودی به زودی جبران نمود. گفته می شود که مقامات قطری حتی اطلاعات مربوط به دولت اسلامی را با مقامات ایرانی در میان گذاشتند.

در آسیای میانه نیز گروه های وابسته به داعش به دو دسته تقسیم شده اند یکی آن های که مستقیماً با دولت اسلامی مرکزی (تاجکستان) وابسته هستند و دیگری که به دولت اسلامی خراسان (قرغزستان، ازبکستان قزاقستان) وابسته می باشند.

در هر دو مورد اعضائیکه وارد افغانستان می شوند تحت اقتدار دولت اسلامی خراسان قرار می گیرند. منابع دولت اسلامی خراسان تعداد اعضای خود را در داخل سرحدات آسیای میانه به ۷۵۰ نفر تخمین می نمایند.

همچنان بعضی عناصر نشان دهنده این است که دولت اسلامی خراسان می خواهد جهادی های هندی را جذب نماید. مقامات دولت هند گفته اند که یک مظنون دولت اسلامی خراسان را در لاکنهو کشته اند و مجموعاً ۵۲ مظنون دیگر را در مکان های مختلف دستگیر نموده اند.

از طرف دیگر یک منبع دولت اسلامی خراسان اظهار نمود که بمبارد نمودن تونل مومند دره توسط امریکا منجر به کشته شدن هشت عضو هندی منجمله دو قومندان دولت اسلامی خراسان گردید. گزارش ها از حضور داعش در کشمیر نیز خبر می دهد.

اما هر گونه حضور دولت اسلامی خراسان در هند و در بین مجاهدین هندی در حاشیه قرار دارد. ادامه دارد...